

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน
และการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขต 2

**DEVELOPMENT OF TEACHERS' LEARNING MANAGEMENT TO
DEVELOP IN DISABILITY STUDENTS' READING AND WRITING IN
THAI SUBSTANCE AT KHANGHUNGCHAROENSIN SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF SAKON NAKHON EDUCATIONAL
SERVICE AREA 2**

ผู้วิจัย : นภาพร พันธุ์ชัย

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีความมุ่ง
หมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
และศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน
และการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขต 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูจำนวน 9
คน นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบบันทึก การสังเกต การ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบ
ข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ พบว่า ด้านทักษะ กระบวนการเขียนแผนการ
จัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนาครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการเขียนแผนการ
จัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน
ค่อนข้างน้อย หลังการพัฒนา พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ
สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ทำให้ครูสามารถนำเอา
แผนการจัดการเรียนรู้มาใช้วางแผนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการ
อ่านและการเขียนได้ ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการ
เขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ก่อนการพัฒนาสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องร้อยละ

60-80 (3-5 คน) หลังการพัฒนาให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องร้อยละ 100 (6 คน) โดยมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 20-100

บทนำ โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 25-27 ธันวาคม 2549 พบว่า โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ มีผลการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. จำนวน 2 มาตรฐาน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยของมาตรฐานน้อยไปมาก ได้แก่ 1) มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.3) 2) มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.35) ดังนั้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ แนวทางแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน รวมถึงงานด้านการบริหารด้วย สิ่งหนึ่งที่ต้องเป็นสิ่งสำคัญในโรงเรียนครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดกับผู้เรียน คือ การพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด ดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน ครูโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดผลกระทบหลาย ๆ ด้านต่อผู้เรียน

ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอน และสามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ ครูนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ครูจะต้องเกิดการปรับเปลี่ยน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเห็น เชื่อมั่นและภูมิใจในตนเอง มีความสุข สนุก รื่นรมย์ การพัฒนาครูนับว่าเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการ เพราะบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวจักรที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนให้การทำงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และถือว่าครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะส่งผลให้ผลผลิตต่างๆ ขององค์กรให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วให้ได้เพิ่มความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ เพื่อให้ปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบได้ถูกต้องมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูในโรงเรียนยังเป็นการเพิ่มพูนทักษะวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งเพิ่มความคล่องตัวและการปรับตัวของผู้

ปฏิบัติ ทำให้ส่งผลต่อการเลื่อนหรือเปลี่ยนตำแหน่งที่ดีขึ้นของผู้ผ่านการฝึกอบรมและมีผลต่อการเพิ่มผลผลิตในที่สุด (ชูชีพ พุทธประเสริฐ. 2543 : 82)

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาครูในโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจทักษะกระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยจึงได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนาครู และศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยมีขอบเขตของการวิจัย คือ พื้นที่เป้าหมายในการวิจัย คือ โรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ครูจำนวน 9 คน นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน จำนวน 6 คน กระบวนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้เป็นขอบเขตในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ 2 แนวทาง คือ ความรู้ ความเข้าใจในทักษะ กระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ความเข้าใจในทักษะ กระบวนการต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนพัฒนา (Plan) ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นำคณะครูศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในการอ่านและการเขียน เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และนำผลจากการประชุมชี้แจง ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ มาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการ

อ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิพากษ์ ประเด็นสำคัญในการสนทนา มี 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่หนึ่ง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาครูด้านความรู้ ความเข้าใจในทักษะ กระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และประเด็นที่สองเพื่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้ความช่วยเหลือและติดตามผลระหว่างดำเนินการพัฒนาครูด้าน

การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการพัฒนา (Act) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการขึ้นในโรงเรียน และได้เตรียมพร้อมในด้านต่างๆ เช่น ด้านอาคารสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม บุคลากรต่างๆที่เกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์และจัดหาให้มีความพร้อมเพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในขั้นนี้ได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญให้มาเป็นวิทยากร ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคอยให้คำปรึกษา หรือแก่คณะครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดรัดกุม เช่น 1) ดำเนินการประชุมเพื่อชี้แจงก่อนการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ ทักษะ กระบวนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยลงมือปฏิบัติเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามแผนปฏิบัติการและตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ 3) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนและตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยการประเมินพฤติกรรมเพื่อกระตุ้นการทำงาน เสริมแรงเพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนประสบความสำเร็จตามระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำงาน ให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน 4) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรมให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยช่วยกันประเมิน สรุปให้ข้อเสนอแนะ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามแผนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่รายงานการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ต่อไป 5) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน และร่วมกันสะท้อนผลการทำงานหลังจากที่ดำเนินการเสร็จสิ้นลง โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่จะนำไปปรับปรุงผลงาน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกต (Observe) ผู้วิจัยได้และผู้เชี่ยวชาญร่วมกันสรุปผลการสังเกตการไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในการอ่านและการเขียนและจากการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมิน

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผล (Reflect) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันสรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน และร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานที่เสร็จสิ้นลง โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันหาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปปรับปรุงผลงานของตนเองต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมิน

สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง การประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู และการประเมินพฤติกรรมการอ่านและการเขียนของนักเรียน

1 ผลการประเมินพฤติกรรมของครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนการพัฒนาพบว่าโดยภาพรวมครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจในทักษะ วิธีการ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ภายหลังจากพัฒนา พบว่า โดยภาพรวมครูมีความรู้ ความเข้าใจในทักษะ วิธีการในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 (9 คน) ทำให้ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ล่วงหน้าและเป็นปัจจุบัน นำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้เกิดผลดีต่อนักเรียนได้อย่างคุ้มค่าและนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเกิดการพัฒนา สามารถพัฒนาในการอ่านและการเขียนมากขึ้น ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนจำนวน 6 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 สูงขึ้น เกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

2 ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการอ่านและการเขียน ก่อนการพัฒนา พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ก่อนการพัฒนาสามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องร้อยละ 60-80 (3-5 คน) หลังการพัฒนา นักเรียน

สามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องร้อยละ 100 (6 คน) โดยมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นร้อยละ 20-100

เอกสารอ้างอิง

ชูชีพ พุทธิประเสริฐ. การพัฒนาองค์การ เทคนิคการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.

เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

ศิวกานต์ ปทุมสูติ. เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แก้ง่ายนิดเดียว. กรุงเทพฯ : นวสาส์นการพิมพ์, 2548.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง. การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาลาดพร้าว, 2544.

เสมอ บุดรศรี. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคางสูงเจริญศิลป์. สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2552.

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.

กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2551.

